

Länsstyrelsen Värmland

BILDANDE AV NATURRESERVATET HÅN I TORSBY KOMMUN

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av beslut som är daterat den 23 november 2020. Det godkända originaldokumentet finns arkiverat i vårt digitala ärendesystem och har diarienummer 511-4817-2018.

Avsändare är Länsstyrelsen Värmland.

Beslut

Länsstyrelsen förklarar det markerade området i bilaga 1 som Naturreservatet Hån. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda markområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen beslutar att de nedan angivna föreskrifterna ska gälla för naturreservatet.

Länsstyrelsen fastställer skötselplan i bilaga 3 för naturreservatets långsiktiga vård.

Syftet med reservatet

Naturreservatet Hån bildas i syfte att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i brandpräglade naturskogar och andra ingående naturtyper. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att skogsmark med dess arter får utvecklas fritt genom intern dynamik med undantag för delar där restaurerings- och/eller skötselåtgärder i form av naturvårdsbränning eller därvid jämförbara åtgärder är lämpliga. Vissa åtgärder vidtas för att underlätta och kanalisera allmänhetens friluftsliv inom området.

Skälen för beslutet

Naturresevatets prioriterade bevarandevärden är följande.

- Brandpåverkad barrnaturskog, präglad av naturliga bränder och intern dynamik och med gott inslag av tallöverståndare, senvuxna granar och gamla lövträd.
- Gamla träd, grova lågor, senvuxna träd, bränd ved, död ved.
- En mer utförlig beskrivning av området finns i skötselplanen.

Föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet med naturresevatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i resevatet förbjudet att

1. avverka eller på annat sätt skada träd och buskar samt ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. utföra mekanisk markbearbetning,
3. tippa eller anordna upplag,
4. anlägga ledning,
5. utföra markavvattnande åtgärd,
6. uppföra byggnad, annan anläggning eller anordning,
7. använda kalk, gödsel, växtnäringsämnen eller bekämpningsmedel,
8. framföra motordrivet fordon,
9. bedriva vattenverksamhet.

Utan tillstånd från länsstyrelsen är det också förbjudet att

10. inplantera djur och växter.

Undantag

A-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturresevatet, eller den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som framgår under B och som behövs för att tillgodose syftet med naturresevatet.

A-föreskrifterna gäller inte vid normalt underhåll och nyttjande av befintlig bilväg.

A 1. gäller inte kvistning eller röjning av sly upp till sju cm diameter i marknivå för underhåll av jaktpass.

A 8. gäller inte terrängskoter eller motorredskap som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området enligt terrängkörningsförordningen (1978:594 1§), i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att skador på mark och vegetation inte uppkommer. Skada definieras här som bestående längre än en växtsäsong.

A 9. gäller inte redan tillståndsgiven vattenverksamhet i sjön Stora Hån.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla följande inom reservatet i dess helhet eller inom de särskilt utpekade områden som framgår av bilaga 2 (se hänvisning efter varje relevant punkt)

1. röjning och utmärkning av reservatets yttergränser,
2. naturvårdsbränning, eller därvid jämförbara åtgärder, inklusive erforderliga säkerhetsåtgärder,
3. uppsättande av informationstavlor (se bilaga 2),
4. undersökningar av mark, vegetation och organismer i miljöövervaknings- och uppföljningssyfte,
5. anläggande och underhåll av parkeringsplats, informationsskylt vindskydd, eldplats, bord och bänkar (se bilaga 2),
6. stängsling av skogsmark,
7. åtgärder i syfte att motverka förekomst av invasiva främmande arter.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i reservatet förbjudet att

1. fälla eller på annat sätt skada levande och döda träd eller buskar, stående eller omkullfallna,
2. framföra motordrivnet fordon,
3. skada, omlagra eller bortföra berg, jord eller sten,
4. medföra hund eller annat sällskapsdjur som inte är kopplat,
5. elda annat än på anvisad plats,
6. sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning.

Utän länsstyrelsen tillstånd är det också förbjudet att

7. genomföra organiserad tävlings- eller friluftsvksamhet.

Undantag

C-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som framgår under B och som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

C 2. gäller inte på befintlig bilväg.

C 4. gäller inte vid jakt med hund.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen har förelagt markägare och innehavare av särskild rätt inom området att yttra sig över förslaget till beslut om inrättande av naturreservat. Förslaget till beslut har också remitterats till berörda sakägare samt skickats till andra som kan tänkas ha synpunkter på skyddet av området. De inkomna synpunkterna föranleder inte några ändringar av beslutsförslaget.

Samlad bedömning

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. För att områdets värden ska bestå behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden skadas. Länsstyrelsen bedömer därför att området bör förklaras som naturreservat.

Reservatsbildningen är förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna och med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Inskränkningar i enskilds rätt att använda mark eller vatten går inte längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet bidrar till att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden och till miljö kvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Sammantaget är förutsättningarna uppfyllda för att inrätta reservatet med föreskrifter enligt ovan.

Tillämplig lagstiftning

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behovet att områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat. (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet får beslutet förenas med föreskrifter. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. (jmf 7 kap. 5, 6, 25 och 30 §§ miljöbalken)

I varje beslut om bildande av ett naturreservat ska en skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård fastställas. (jmf 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera)

Upplysningar

Beslutet kungörs i Värmlands läns författningssamling samt i ortstidning.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifterna i detta beslut om det finns särskilda skäl och är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Beslutade C-föreskrifter gäller omedelbart, även om de överklagas. C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån tillåten pågående markanvändning inte avsevärt försvåras.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas om det som sägs där strider mot föreskrifter för naturreservatet.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan mot staten hos mark- och miljödomstolen

inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft. Om så inte sker går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 4.

Länsråd Johan Blom har fattat beslut i detta ärende.

Naturvårdshandläggare Per Gustafsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även verksamhetschef Torben Ericson, enhetschef Linda Sundström och länsjurist Ulrika Forsman medverkat.

Bilagor till beslutet

1. Beslutskarta
2. Karta över B-föreskrifter
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

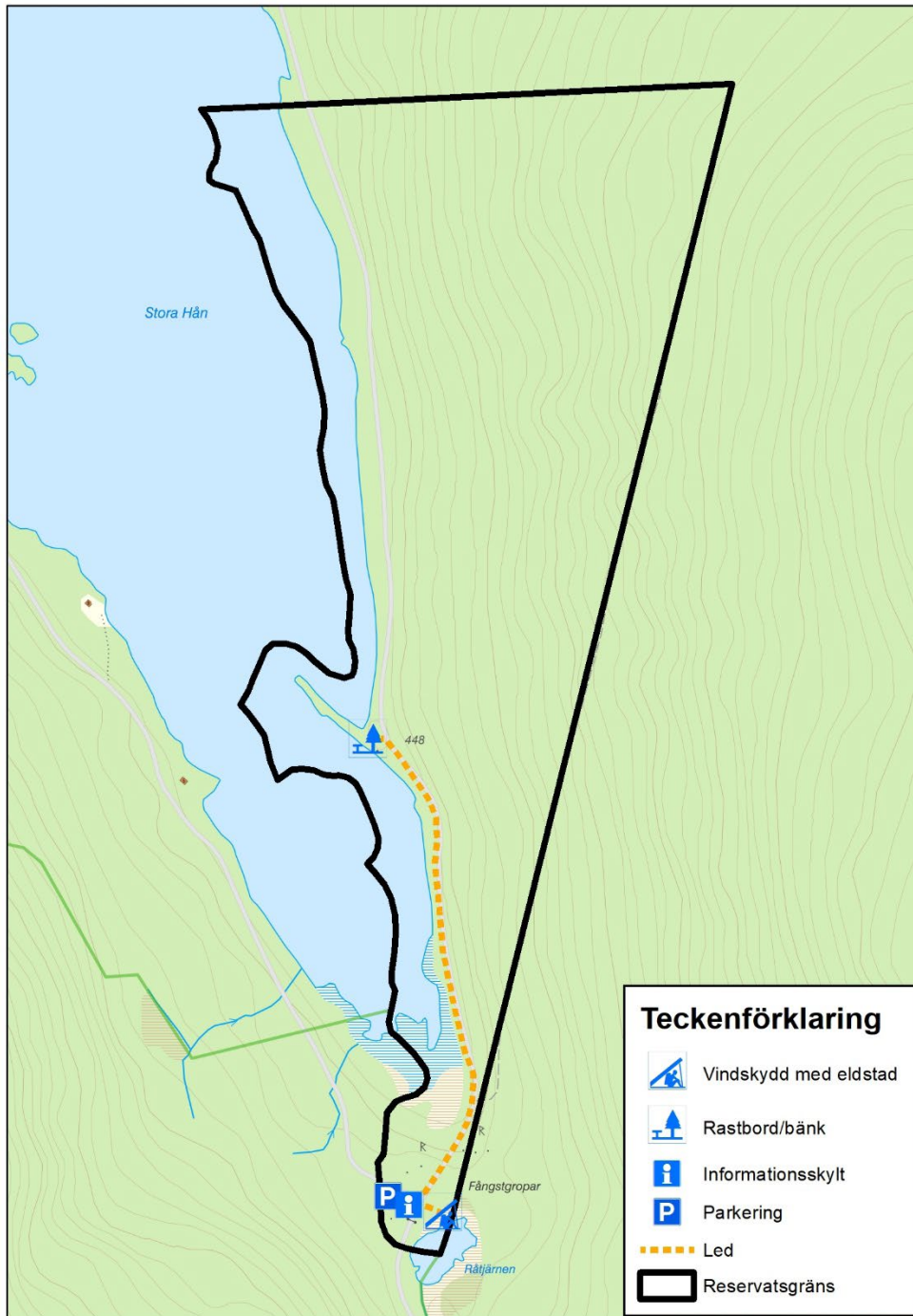
Kontakta oss via e-post varmland@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, eller ring vår växel 010-224 70 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/varmland.

Beslutskarta för Naturreservatet Hån (svart linje).

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Karta över B-föreskrifter för Naturreseptatet Hån.

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HÅN

Syftet med naturreservatet

Naturreservatet Hån bildas i syfte att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i brandpräglade naturskogar och andra ingående naturtyper. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att skogsmark med dess arter får utvecklas fritt genom intern dynamik med undantag för delar där restaurerings- och/eller skötselåtgärder i form av naturvårdsbränning eller därvid jämförbara åtgärder är lämpliga. Vissa åtgärder vidtas för att underlätta och kanalisera allmänhetens friluftsliv inom området.

Prioriterade bevarandevärden

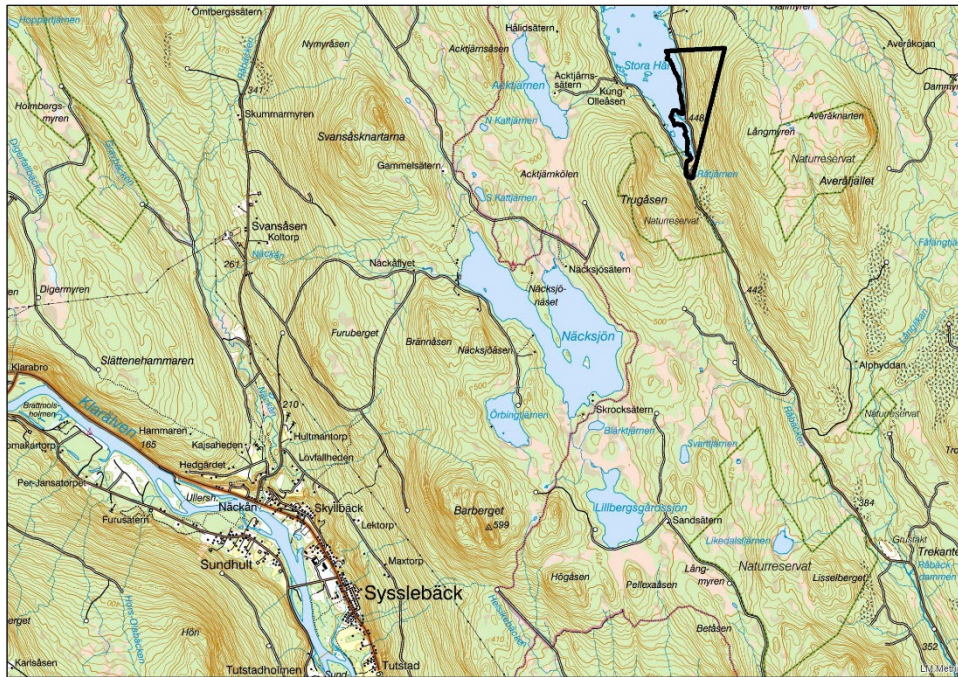
- Brandpåverkad barrnaturskog, präglad av naturliga bränder och intern dynamik och med gott inslag av tallöverståndare, senvuxna granar och gamla lövträd.
- Gamla träd, grova lågor, senvuxna träd, bränd ved, död ved.

Administrativa data

Objektnamn	Hån
NVRnummer	2052982
Kommun	Torsby
Areal	49,3 hektar
Fastighetsanknutna rättigheter som reservatet berör	Vägar: Hole GA:4 och Ransby GA:3. Finns även servitut för vattenkraft i Stora Hån.
Markslag och naturtyper* (hektar):	
Tallskog	3,4 hektar
Granskog	26,0 hektar
Barrblandskog	5,5 hektar
Lövblandad barrskog	0,5 hektar
Triviallövskog	0,4 hektar
Ungskog, inklusive hyggen	1,3 hektar

Övriga skogsimpediment	2,8 hektar
Våtmark	0,6 hektar
Sjöar och vattendrag	8,8 hektar
Summa	49,3 hektar
Varav produktiv skogsmark	37,2 hektar

*arealer för markslag och naturtyper baseras på Nationella marktäckedata, NMD. Summan är en summering av de ingående delområdenas avrundade arealer. Avrundningen kan innebära att den sammanlagda NMD-arealen inte är den samma som reservatets totala areal.

Översiktskarta för naturreservatet Hån (svart heldragen linje)

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Området har, precis som de allra flesta skogar i Värmland, påverkats av äldre skogsbruk och mindre delar av reservatet är även påverkat av begränsade skogsbruksåtgärder under senare tid. Spåren från äldre skogsbruk kan idag främst ses som gamla stubbar från tidigare dimensionshuggning. Det finns också några körstråk som bitvis har grävts för att möjliggöra transporter, kanske främst till angränsande fastigheter. Avsaknaden av mer omfattande modernt skogsbruk kan tyckas förvånande då en större väg genomkorsar området. Kanske har den kraftiga västslutningen som präglar områdets topografi, i kombination med bitvis blockig terräng, gjort att andra mer lättåtkomliga skogar har prioriterats. Området har brunnit, sannolikt vid flera tillfällen, och det finns bitvis gott om spår av äldre bränder.

Sjön Stora Hån som av arronderingsskäl till viss del ingår i reservatet är kraftigt påverkad av påtagliga vattenståndsfluktuationer som en följd av en vattenkraftsoptimerad reglering av vattennivån. En dryg handfull fångstgropar i området vittnar om att området använts för jakt i forna tider.

Beskrivning av området

Biologi

Naturreseptatet Hån utgörs huvudsakligen av en markant västsluttning öster om sjön Stora Hån. Området är bitvis blockigt. Skogen är tämligen varierad, det finns både tall- och grandominerande partier och inslaget av äldre lövträd är tämligen gott. De talldominerade partierna har oftast en påtaglig underväxt av senvuxen gran och det är i dessa områden som de tydligaste spåren av äldre bränder kan ses. I andra delar dominerar senvuxna granar. Tillgången på död ved är överlag god, bitvis riklig, och återfinns både i form av torrakor och lågor av varierande dimensioner. Större delen av området utgörs av nyckelbiotoper.

Följande naturvårdsarter har påträffats (hotkategori enligt Artdatabankens rödlista 2020 inom parentes där NT = nära hotad och VU = sårbar samt S = Skogsstyrelsens signalart eller prioriterad art i Skogsvårdslagen (fåglar)):

Lavar:	Norrlandslav (S)
Brunpudrad nållav (NT)	Stuplav (S)
Garnlav (NT)	Bårdlav (S)
Violettgrå tagellav (NT)	Luddlav (S)
Skuggblåslav (S)	Svampar:
Vedflamlav (NT)	Stjärntagging (NT)
Skinnlav (S)	Vedticka (S)
Korallblylav (S)	Rävticka (S)
Lunglav (NT)	Gräddporing (VU)
Skrovellav (NT)	Barkticka (S)

Kärlväxter:	Tjäder (S)
Knärot (VU)	Järpe (S)
Spindelblomster (S)	Spillkråka (NT)
Kransrams (S)	
Fåglar:	Mossor:
Orre (S)	Vedtrappmossa (NT)

Kulturhistoria

I naturreservatets södra delar återfinns ett fångstgropssystem med fem fångstgropar, och ytterligare två stycken strax utanför gränsen. Då skötselåtgärder inte torde vara aktuella i det område som fångstgropssystemet finns bedöms inte eventuella skötselåtgärder utgöra någon påverkan på områdets kulturhistoriska värden.

Friluftsliv

Friluftslivet inom reservatsområdet är tämligen begränsat. Då grusvägen som genomkorsar området är av genomfartsvägskaraktär passerar säkerligen många genom området regelbundet. Den lilla udden i sjön Stora Hån som ingår i reservatet är särskilt attraktiv ur friluftslivshänseende.

Skötselområden

Skötselområde 1: Barrnurskog cirka 40 hektar

Området utgörs av en bitvis blockig västsluttning ned mot sjön Stora Hån. Sammantaget utgörs skogstypen av barrnurskog med undertyperna barrbland-, tall- samt granskog. Barrblandskogen har i regel större tallöverståndare och underväxande gran. Det finns också delbestånd där granen dominerar och, främst i södra delen, några mindre tallbestånd. I reservatet finns ett gott inslag av äldre lövträd och spår av äldre skogsbränder. Det är förhållandevis få delar som uppvisar tydliga spår efter tidigare skogsbruk.

Bevarandemål

Området ska utgöras av en varierad och brandpräglad gammal barrblandskog med gott inslag av gamla, grova, döda och senvuxna träd samt bränd ved.

Åtgärder

Den huvudsakliga inriktningen för området är fri utveckling men för att bibehålla och utveckla den brandpräglade karaktären i området skulle naturvårdsbränning behöva genomföras. Under den tid som löpt sedan senaste branden i området har dock höga naturvärden knutna till gran och äldre lövträd utvecklats i delar av området. En eventuell kontrollerad naturvårdsbränning behöver därför nog planeras och anpassas på ett sätt som inte äventyrar naturvärdena knutna till gran och äldre lövträd. För att återskapa en del av de naturvärden som är knutna till brandpåverkad skog kan, om man finner att en naturvårdsbränning inte är möjlig eller lämplig, mekaniska åtgärder som syftar till att efterlikna brandens effekter vidtas. Detta kan vara exempelvis mekanisk bearbetning av träd som exempelvis katning, i syfte att skapa brandljudsliknande effekter. Detta kan kombineras med mindre bränningsåtgärder för att på bästa möjliga sätt återskapa brandljudsliknande effekter på tall. Andra lämpliga åtgärder som efterliknar effekter av en bränning kan också vara att fälla eller på annat sätt skada granar för att gynna äldre tall och lövträd. Det finns idag inga kända förekomster av invasiva arter men om sådana skulle upptäckas bör dessa snarast möjligt bekämpas.

Skötselområde 2: Friluftsliv, hela reservatet

Det finns idag inget utvecklat friluftsliv i området. Naturreservatet genomkorsas av en väg som i hög grad fungerar som genomfartsväg över skogarna öster om norra Klarälvdalen. Många potentiella reservatsbesökare torde därmed passera området. Den glest tallskogsbevuxna udden i sjön Stora Hån som ingår i reservatet är särskilt attraktiv för friluftslivet. I reservatets sydligaste del finns en stor vändplan i anslutning till vägen. Vid denna vändplan angränsar naturreservatet Hån till naturreservatet Trugåsen. I närområdet finns även andra befintliga och blivande naturreservat, exempelvis Averåfjäll, Acktjärnsåsen och Harfjället.

Bevarandemål

Området ska vara tillgängligt för allmänheten. Det ska vara möjligt att ta sig fram till reservatet med bil eller buss, förutom under tjällossningstid eller om vägen inte plogas vintertid. Det ska också vara möjligt att parkera bilar på vändplanen i sydligaste delen som får utgöra naturreservatets parkeringsplats. På parkeringsplatsen ska det finnas en informationsskylt som påvisar områdets

naturvärden, karta samt de föreskrifter för reservatet som riktar sig till allmänheten.

Åtgärder

Upprätta avtal med vägsamfällighet för nyttjande av vägen. Ställ i ordning och markera parkeringsplats och uppför i kanten av denna en informationstavla. Skylta även angränsade och andra naturreservat i området och markera parkeringsplatsen som central för besökare till samtliga naturreservat i närområdet. Vid behov kan vägvisning till denna centralpunkt vara aktuell. Placera vid behov ut rastbord eller sittbänk på lämplig plats på udden i Stora Hån. Om behov framkommer framgent är det också möjligt att uppföra vindskydd med eldstad vid Råtjärnens norra strand. Markera upp en led mellan udden och parkeringsplatsen samt till det eventuella vindskyddet.

Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Plats/område
Istandsättning av reservatet		
Markering av reservatsgräns	1	
Informationsskylt	1	På parkeringsplats
Markvård		
Naturvårdsbränning eller därvid jämförbara åtgärder	2	Skötselområde 1
Anläggningar för friluftslivet		
Iordningställande och skyltning av parkeringsplats.	1	
Utplacering av vindskydd med eldstad	2	Råtjärnens norra strand
Utplacering av rastbord och/eller sittbänk.	2	Udden i sjön Stora Hån
Markering av vandringsled	2	Från parkeringen till udden i sjön Stora Hån samt fram till vindskyddet

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur.

Uppföljning av skötselåtgärder

Genomförda skötselåtgärder ska följas upp. Redovisning av genomförd åtgärd ska ange vad som gjorts i vilket område och tidsåtgången.

Genomförd dokumentation

Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering, artfynd i Artportalen, genomförd fältinventering av området maj 2018 samt juni 2020.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

VAR SKALL BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos regeringen, Miljödepartementet.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall inlämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Skrivelsen måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan Er överklagande inte tas upp till prövning.
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE med mera	<p>Er skrivelsen skall Ni</p> <p>tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret)</p> <p>redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras</p> <p>Ni bör också redogöra för varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.</p> <p>Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.</p> <p>Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.</p>
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress samt telefonnummer där Ni kan nås dagtid.